

középhosszú egy részes dokumentumfilm, riportfilm, tényfeltárás, szociográfia, cinéma vérité, hetvenes évek, ingázás, Nyírség, Újfehértó

Fekete vonat

1970

40'

ff, 35 mm

Rendező: Schifffer Pál

„A *Fekete vonat* Schifffer Pál életművének első olyan darabja, amelyben a cinéma vérité módszerével igyekezett a valósághoz hűen bemutatni a Nyírségből hetente- két hetente Budapestre ingázó munkások nehéz sorsát, életkörülményeit, a kényszerű migrációt kiváltó okokat. Megközelítése még összetettebb a későbbi filmekénél: a többségében szakképzetlen vagy szakmunkás képesítéssel rendelkező társadalmi réteg életmódjára vonatkozó megállapításokat tartalmaz: olyan családokkal készítenek interjúkat, amelyeknél a családfő a jobb kereseti lehetőség miatt a nagyobb ipari körzetekbe ingázik. Megkísérli a lakhatási körülmények, iskolázottság, elhelyezkedési esélyek elemzését egy adott településen, miközben számos érdekes adalékkal szolgál az érintettek életszemléletére, jövőképre vonatkozóan. A megkérdezettek között ugyan nagyobb számban szerepelnek cigányok, Schifffer itt még nem választja ketté a szegénységen belüli, egy adott népcsoportra jellemző halmozottan hátrányos helyzetet. Közvetlen munkatársa Végh Antal író volt, aki ekkoriban kezdte pályáját, főleg a magyar parasztság helyzetét vizsgáló szociográfiák írásával.

A film folytatásának tekinthetőek a Kemény Istvánnal közösen végzett szociológiai kutatásokra alapozott dokumentumfilmek, amelyekben a szerzők a cigányok lakhatási körülményeit (*Faluszéli házak*, 1972), az oktatási rendszer visszasságait (*Mit csinálnak a cigánygyerekek?*, 1973) és munkavállalási nehézségeit (*Cséplő Gyuri*, 1978) tárják fel.

A Fekete vonat egyik főhősének sorsának alakulását tíz évvel később Schifffer *A pártfogolt c.* filmjében követte nyomon.” (P.A.)

Operatőr: Andor Tamás

Munkatársak: Breier György, Fonyódy Tibor, Gabányi András, Wechter Ernő, Végh Antal

Gyártó: MAFILM